

A lyukon át

A nő lassú mozdulattal vette le napszemüvegét. Először csak távolabbról nézte a nagy lyukat, majd óvatosan közelített, s jobb szemét a nyíláshoz nyomta.

- Na, mi van?

- Nem látok semmit, polgármester úr. Sötét van bent.

- Nézze még!

- Látok valamit, egy szőrös mellű férfi fekszik bent, a tarkója alatt van a keze, te jó ég, mintha engem nézne – a nő a polgármester felé fordult. – Egy kócos nő is ül mellette.

A férfi is odanyomta a szemét a lyukhoz, mire erőteljes köpés hallatszott. A polgármester elkapta fejét a bodegától, dühösen törölgette arcát, egy ideig öklendezett is mire elmúlt a hányingere.

*

„Lehet, hogy Jézus is látta a Kis Göncölt, ahogy én látom. Persze csak akkor, ha annak az istállónak a plafonján is volt akkora lyuk, mint a mi „istállónkon”, és az a lyuk is éppen a Kis Göncölre nézett ... Pedig Ő király volt ... Nem istállót érdemelt. Bezzeg mi: ez a bolond tehén Gizi, meg én, egy nagy marha, csak ezt érdemeljük.

Szeretem nézni a Kis Göncölt. Olyan jókedvűnek tűnik. De mitől olyan vidám? Biztosan lerántottál egy-két felest, mi?! Miből telik neked ennyi piára?

Ide csak a Kis Göncöl nézhet be, meg a suhanó felhők, senki más, még a polgármester meg a nője se.”

A folyosón ápolatlan szag terjengett. Az alaposan lerongyolódott társaságban akadt néhány kevésbé szakadt reménykedő is. Mégis ők tűntek a legboldogtalanabbaknak.

Egy nő ölében kisbaba visített. Már kiszóltak többször is, hogy csitítsa el, de a szeme sem rebbent, mint ahogyan a sírás sem zavarta. Mozdulatlanul meredt maga elé, akár egy hulla, csak éppen nyitva maradt a szeme, amikor elhagyta a lélek.

Viszont Bandi lelkivilágát nem indította meg különösebben a magyar valóság. Egykedvűen birizgálta zsírtól összeálló, kenyérmorzsás, ősz szakállát.

- Következő! – szólt ki az irodából egy fásult női hang.

Bandi határozottan fordult be az ajtón, s miután becsukta maga mögött, ajkát alig mozgatva csak annyit mondott: „Jó napot.”

Egy nő és egy férfi várta odabenn. Ők nem köszöntek.

- Miért nem jó maguknak csak egy belvárosi szükséglakás? – a nő iratai közt böngészve kérdezett anélkül, hogy fölnevetett volna.

- Isten mentsen asszonyom. Ott néhány hónapon belül mindketten feldobnánk a bakancsot ... Pardon ..., a talpunkat ..., mert bakancsunk sincs – nevetett idéetlenül a férfi, s ajkát annyira felhúzta, hogy teljes terjedelmében virítottak hiányos, letöredezett, sötétbarna fogai.

- A szeméttelenen előbb-utóbb magukat valami nyavalya éri – a nő először nézett Bandi szemébe.

- Egy szép téli napon ott fognak megfagyni. Romlott étel vagy patkányok végeznek magukkal, meg a lepra és tudom is én. Teljesen mindegy, ott nem maradhatnak! – pattant föl a férfi.

- Ne haragudjon uram, nekünk az egy aranybánya!

- Édes Istenem! – A nő összekulcsolt kézzel az ég felé nézett. – Mondja, mit esznek maguk?

- Az önök asztalára hányszor kerül egy héten Pick szalámi?... Nem kell fanyar képet vágni. Én már

csak megismerem a romlott szagot. Kenyér meg van bőven. Karácsonykor meg lesz sok szaloncukor és narancs. Még a vitaminunk is megvan – nevette el magát újra az öreg.

- A lakásban van villany, víz, gáz, hamar megszoknának ott!

- El is menne a segélyünk ezekre. Inkább bort veszek rajta. Víz van, villany nem kell, világít a Hold, meg a Kis Göncöl – az öreg a Kis Göncölt említve kissé elmerengett.

*

Csak az egyik szemét nyitotta ki.

Bandi szőrös, meztelen testét csapkodva állt a viskó előtt. Zsíros hajfürtjeit fellebbentette néha a meleg déli szél.

Majd megjelent egy másik kócos fej is: a Gizi kandikált ki a zsák-ajtó mögül. Sorstorzította arcát félhosszú őszülő haj keretezte. Hátról egy befőttes gumival összefogott, jelentéktelen kis copfot viselt. Kopott, sötétkék melegítőjét csak elöl gyűrte be lompos munkásnadrágjába.

- Van valami? – motyogta a nő rekedtes hangon, ami inkább egy beszélő majom hangjára emlékeztetett. Bandi nem válaszolt, csak bámulta a nagy szemétdombot – az aranybányát -, s meg-megfenyegette a fölötté hangoskodó sirályokat.

Gizi előbújt a poros zsák mögül, s a legutóbb megkezdett lerakodóhely felé vette útját. Úgy elsuhant a férfi mellett, mintha az ott sem lett volna. Mint megidézett szellem, lebegett a szeméttelép irányába.

Erre Bandinak a másik szeme is kinyílt.

- Hová siet nagyságos asszony? – tolt ki a pocakját.

- Farsangi bálba! – károgt a nő.

Bandi újra becsukta egyik szemét: - „Így, ahogy van, sikere lenne, de ha belebújik a trutymóba? Senki sem ismerne rá szegényre” – tűnődött el a férfi.

Gizi egy üveget kotort elő. Forgatta, nézegette, beleszagolt, majd kiitta az alján kacérkodó maradékot, egy vaskályhához vágta az üveget, s erőteljes mozdulattal beintett Bandinak:

- Ez meg a tied! – vigyorgott a nő, s nagy lendületében beesett a szemét közé.

Bandi befordult a viskóba, majd két üveg barackpálinkával a kezében bújt elő, a magasba emelve nagyot kurjantott:

- Hát ez kié?

*

Bandi a földön ülve térdét harapdálta, amaz a férfi oldalának dőlve feküdt, s szinte óramű pontossággal időnként szájához emelte a már jó ideje üres pálinkás üveget.

Gizi kezdett lassan magához térni. Fáradt mozdulatokkal feltérdelt, s gyanakodva nézte társát, akinek még volt az üvegében néhány korty. Majd szinte rázuhant a férfi lábára, s teljes erejéből a combjába harapott. A férfi felüvöltött fájdalomában, ütötte, verte Gizi fejét, de az nem engedett ki a harapásból. Szája körül több vonalon folyt a vér. Majd kimerülten lefordult Bandi lábáról, s bemászott a kunyhóba.

- Sose lássam a Kis Göncölt, ha ez a nő normális. Ez az asszonyállat a combomba harapott... Csak ne sajogna ennyire a lábam. Milyen szép tiszta vagy ma este, Kis Göncöl.

- Szeretném, ha megtanítanálak repülni?

- Megtanítanál repülni? – csodálkozott a férfi, s bámulta a csillagképet, mely a szivárvány minden színében tündökölt.

- Gyere csak, gyere! – hívogatta a Kis Göncöl Bandit, és ő egy szempillantás alatt a lyukon át fölszállt az égbe. Föl s alá röpködött az „aranybánya” fölött, s közben nagyokat kurjongatott, harsogva nevetett; amikor megjelent a polgármester és a titkárnő:

- Ide nézzetek, ezt nézzétek! Sehol se vagytok. Itt én vagyok az úr, értitek! Asszonyom, nem akar velem repülni? Üljön föl a hátamra, elviszem egy kis sétarepülésre! Polgármester úr, fizessen be a hölgynek három kört! Na, mi van, nem jön senki? Csodálatos vagy Kis Göncöl, de jó itt fönn. Itt maradok. Többé nem szállok le innen polgármester úr, ezután ide kérem a segílyt, küldje föl hozzám postagalambbal. Bandi a Kis Göncöltre nézett, szélsébesen röpiült felé.
S a csillagok sirályokká változtak, egyre hangosabban vijjogtak, ahogyan a vakító nap sugara egészen a nagy szemétdomb tetejére kúszott.

Seregi József:
„Helka” (bronz)
Fotó: Pászti György
Balatonalmádi
szoborpark